

Rammekonferansen - Oppsummering av gruppeoppgaver

OPPGAVE 1

Om kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlag, må også være kvalitativt, fange opp hva som er det gode liv i Levanger, hva som gjør Levanger attraktiv.

Bosettingsmøter: Slår eldrebølgen, elevtallsendringer og befolkningsøkning ulikt ut i ulike deler av kommunen? Kan en se nærmere hvilke utslag mulig bosettingsmønster gir for tjenestetilbudet?

Utfordringsbildet - Demografi – Økonomi – 2035:

1. Ikke omstilt nok. Omstilling tar tid. Hvordan motivere til nye runder med omstilling?
2. Sårbare for endringer utenfra. Verdenssituasjonen.
3. Fødselstallene reduseres. Unge er avventende med å produsere barn. Befolkningen er avventende til å kjøpe/bygge nye boliger.
4. Bosetter færre flykninger enn budsjettert.
5. Økning i antall innbyggere med spesielle behov.
6. Mye psykiske problem blant ungdommer.
7. Rettighetssamfunnet er både et gode og en utfordring. Utfordring at kommunen ikke kan innfri.

Håndtering av utfordringene samlet:

1. Lokale knallharde prioriteringer
2. Økte statlige overføringer
3. Nedgang i kvalitet og ressursbruk på velferd
4. Ta store grep, ikke bare små tiltak.
5. Det er fortsatt potensiale i å legge til rette for frivillighet, blant annet blant de unge eldre og uføre. Krever bedre organisering.
6. Bidra til vekst. Kan kommunen høyere vekst enn SSBs middelalternativ?

7. Forebygging og egenmestring på prioriteres, vil avlaste tjenestene. Eks. Forandringshuset.
8. Legge til rette for bygging av rimelige boliger i sentrum.
9. Samle tjenestetilbudet for å sikre tilgang på kompetanse
10. Oppgavegjennomgang
11. Redusere antall ansatte.
12. Realitetsorientere innbyggerne

Framtidas helse

Generelle innspill

Er det noe å lære av Verdal som har kommet lenger med eldrebølgen enn Levanger og «Hjemme til 100» (Vestlandskommune)?

Har vi organisert og utnyttet ansattressursen i hjemmetjenesten effektivt nok med to baser og lange kjøreavstander?

Staup 2

Det er viktig å få etablert institusjonsplasser på Staup 2, men det må bygges nøkternt og fleksibelt. Bruk av velferdsteknologi er nødvendig og fordrer samarbeide med andre kommuner og private aktører. Bygningsmassen må tilpasses effektiv drift. Funksjonelle arbeidsplasser er positivt for sykefraværet hos ansatte.

Demenstilbudet er ikke godt nok utbygd. Regionalt samarbeid for pasientgrupper med få tilfeller i hver kommune, f. eks unge demente.

Skogn helsetun

Er det mulig å seksjonere ut den delen av helsetunet som ble brukt til pasientbehandling tidligere og selge det til private utbyggere? Det kommer notat om restareal.

Kan avlastning av demente skje på Skogn? Avlastningstilbud for demente på natt må gis i institusjon fordi det må være mulig med tilbakeholdelse.

Lettstelte billige boliger i sentrum

I Levanger bør det bygges billige leiligheter hvor de kan leie til 14.000 – 15.000 kr pr måned. Hvis private ikke betaler noe for LBAS og renoverer forsiktig, er det mulig å få til, alternativt kan kommunen renovere og leie ut selv.

Ressurskrevende tjenester, og yngrebølge

Hva er rotårsak til yngrebølgen? Her er noen betraktninger: Kommunen er attraktiv for familier med barn med spesielle behov. Behovet øker fordi flere lever lenger, barn med

diagnoser vokser opp i dag, mens de ikke gjorde dette tidligere pga. generell medisinsk utvikling.

Utviklingen i ressurskrevende tjenester er krevende og uforutsigbart for kommune. Her burde det vært mer statlig finansiering, med lavere egenandel for kommunene, og statlig finansieringen også etter fylte 67 år. Ressurskrevende BPA øker år for år. Vedtakene som Forvaltning fatter, er styrende for ressursbruken. Nivået på tjenestene må vurderes med en gjennomgang av tildelingskriteriene. Dette er vanskelig, ikke minst etisk. Private helseaktører er flinke til å få ut kommunale vedtak og det meste er i privat regi. Ca. 50 private saker nå, bare fem er kommunale. Potensial for samarbeid med andre Innherredskommuner?

Viktig med god innsikt i sykehistorikken, må sikre kontinuitet og langsiktig planlegging. Bruke handlingsrommet innenfor den lovbestemte rammen. Samling og sentralisering botilbudet i HDO er målet for kommunen for å utnytte personalet bedre. Dialog med brukerne er viktig.

Framtidas skole

Hvordan kan vi flytte ressurser fra oppvekstområdet til helse uten å svekke kvaliteten i skolen? Vi har allerede en kostnadseffektiv skoledrift, og dette påvirker handlingsrommet vårt betydelig.

Vi må ha en skolestruktur som står seg over tid. Det er behov for mer kunnskap på området, særlig når det gjelder ringvirkninger og et helhetlig «totalregnskap». Frol og Halsan barneskoler står foran nødvendige renoveringer, og kapasitet og struktur må vurderes før rehabilitering. Det samme gjelder spørsmålet om hvor stor skole som skal bygges på Åsen, og om det forventes betydelig befolkningsvekst i området. Ungdomstrinnet på Åsen og Ytterøy må også vurderes.

Barn og unge må få komme til orde i trygge rammer. Deres erfaringer og perspektiver er avgjørende for gode beslutninger.

Det er også relevant å spørre om alle muligheter knyttet til kretsgrenser er utredet, med henvisning til tidligere saker.

Lærenormen er sentral for å opprettholde kvaliteten i skolen, noe som igjen er avgjørende for å redusere framtidige kostnader. Et viktig spørsmål er om vi klarer å utvikle en tilstrekkelig inkluderende skole som gjør det mulig å redusere ressursbruken til ITO. ITO-omfanget har økt betydelig de siste årene. Elevgruppen har endret seg: mange strever mer med konsentrasjon og krever tydeligere klasseromsledelse. Samtidig har ITO endret karakter og er ikke lenger nødvendigvis et vedtak som varer hele skoleløpet. Likevel blir ITO ofte en salderingspost ved sykdomsfravær. Utfordringene er store, og ressursbehovet går ikke nødvendigvis ned selv om elevtallet synker.

Det er avgjørende å ivareta barn og unge som ikke finner seg til rette i dagens skole. Mer praktisk opplæring kan forebygge utenforskap, og tidlig innsats er nødvendig for å skape arenaer der alle kan oppleve mestring og mening. Hvordan kan vi sikre at alle inkluderes? Det finnes mange uforløste ressurser blant innbyggerne. Hvordan kan skolen i større grad ta i bruk frivilligheten som relevante voksenressurser?

Et annet spørsmål er hvorfor det koster kommunen mer å drive skole enn det gjør for private aktører. Kan investeringer gjennomføres rimeligere gjennom samarbeid med private?

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er det eneste handlingsrommet vi har på inntektssiden. Er avhengig av inntekter. Det er en usosial skatt. Det rammer alle fordi kommunale avgifter fordeles også på husleie til de som leier. Eiendomsskatten på næringsbygg er krevende nå når næringslivet sliter.

Det er uenighet om det er nødvendig å øke eiendomsskatten, mulig å redusere den med 13 mill. kr eller beholde den på dagens nivå. Det er fortsatt et mål å senke eiendomsskatten.

Gjeldsgrad, finanskostnader, disposisjonsfond

Målene bør stå fast, men må forlenge tida det tar å nå dem. Høy gjeldsgrad bør ikke kombineres med lavt disposisjonsfond. Disposisjonsfondet er for sårbart som det utvikler seg nå. Økt låneopptak bør føre til lavere driftskostnader. Vi må bygge nå, det lønner seg ikke å vente.

Kultur

Kulturbygg

Hva vil vi med kulturhuset i Levanger i en tiårsplan? Vi mangler ikke kulturarenaer i Levanger. Vi hadde tjent på å samle kulturtjenestene, biblioteket, ungdomshuset, kulturskolen og BUA som i dag er spredt over hele sentrum. Skulle gjerne hatt en del mer areal til biblioteket. Festiviteten hadde blitt mer anvendelig med skyveamfi. Er det best å eie eller leie kulturbygg? Kan vi løfte fram og bruke de kulturtilbudene og byggene vi har i Levanger, når vi ikke har økonomi til å realisere nye bygg?

Kulturens betydning

Kultur gir en friskere befolkning. Kultur er viktig for alle livsfaser. Kultur er viktig i nedgangstider og når det «stormer som verst». Det forhindrer utenforskap som er ekstremt dyrt i lengden. Kultur bygge demokrati. Eks. Ukraina bruker mye mer på kultur nå, enn før krigen. Vi får til mye kultur, til tross for at rammene til kultur i Levanger er

reduisert. Kultur må ikke bli salderingspost når økonomien er dårlig. Det har det blitt de siste årene. Er det fordi man ikke får økonomisk effekt på bunnlinja?

Fritidsaktiviteter forebygger. Møteplasser er viktige. Det vi omgir oss med har stor betydning for oss. Viktig med det private kulturtilbudet, men også veldig viktig med gratis kulturtilbud i regi av kommunen og idrettslagene. Vi må samarbeide bedre med idrettslag og frivillighet.

Eiendomsforvaltning

Det er behov for grundig gjennomgang av alle bygg og leieavtaler (bla. pga. økte energikostnader).

Det anbefales ikke å redusere på vedlikeholdet. Det slår tilbake på oss senere. Vi vedlikeholder ikke byggene våre i dag. Vi må sikre midler til drift av kommunale bygg.

Salg av eiendom: Vi må få en utredning på bygg vi har som kan selges. Se på rapport som Verdal har fått om muligheter som ligger i salg av eiendom. Kommunen må avhende det vi ikke trenger, raskt. Pengene bør brukes til vedlikehold på de byggene vi beholder. Rinnleiret ble diskutert for noen år siden, ble ikke salg da. Det må diskuteres igjen. Selge LBAS eller utvikle det selv? Vi må sikre at vi ikke gjør valg vi angere på. Hva med Kirkegata 11 og biblioteket? Hva må vi ha av boliger?

Renhold er ikke prioritert nå, det fører til mer slitasje og dårligere innneklima. Driftsteknikere: Vurdere utgifter til bilhold opp mot det å ha ansatte ute på enheter for driftsteknikerne?

- Er mer å hente med å spare strøm?
- Hva koster det å bygge nytt og hva er lurest å gjenbruke og renovere?
- Kan man se på en løsning der kommunen eier bygget og private leier, renoverer og leier ut? Det er en modell som husbanken er med på.
- Er det riktig å bygg for andre, f.eks. kombinasjonsbygget, hjelpemiddelsentralen og generelt, bygging/utleie av bygg?
- Plenklipping er småpenger.
- Må vurdere privatisering av kommunale veier.

Andre tema

- BPA-ordningen og egenandeler blir et tema.
- Selvkostområdet. Nytt renseanlegg pga. nye EU-regler.
- Rus og psykiatri tilbudet er minimalt. Savner tilbud. Må tenke utenfor boksen.
- Samarbeid med andre kommuner, uten at sammenslåing er nødvendig

OPPGAVE 2

Hvordan kan man med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlag presentert i dag (rammekonferansen) og diskusjonen forrige oppgave gi styringssignal i strateginotatet?

Sammendrag av gruppearbeidet.

1-årsperspektiv:

Økonomi

- Kommunen må arbeide systematisk med kostnadsreduksjoner og vurdere rekkefølge på investeringer for å sikre en bærekraftig økonomi, samtidig som det utarbeides konkrete tiltak for å hente inn 200 MNOK og unngå underskudd. I løpet av ett år må investeringsbehovet avklares, inkludert alternativkostnader ved å utsette investeringer, ettersom dette vil påvirke kommunens økonomiske handlingsrom framover. Så lenge kommuneøkonomien er som den er må det ikke gjøres store «grepp» med eiendomsskatten.

Veg

- Bedre trafikkstyring i sentrum må sikres gjennom tydelig skilting ved E6 ved Levanger Sør og Levanger Nord. Samtidig må organiseringen av fortausbrøyting forbedres, enten ved å pålegge gårdeiere ansvar eller betaling, da dagens løsning ikke er holdbar.

Bruk av teknologi

- Helhetlig tjenestemodell velferdsteknologi

Samarbeid og samskaping med innbyggerne

- Levanger kommune bør videreutvikle samarbeidet med by- og bygdelagene og ha en realistisk tilnærming til å nå ut til innbyggerne for å sikre bred deltakelse og gode innspill i planer og prosesser. Samtidig bør frivilligheten i større grad involveres gjennom mer aktiv bruk av frivilligkoordinator, blant annet til mobilisering, formidling og organisering av dugnader

Saksfremlegg

- Saksfremlegg må være grundig gjennomarbeidet med pålitelige tall og ytterligere kvalitetssikring av fakta, inkludert tekniske rapporter og vurderinger av etterbruk av bygg. Det må tydeliggjøres konsekvenser for framtidige kostnader og

gevinster, samt gjennomføres grundige ROS-analyser som belyser usikkerhet og erfaringer fra tilsvarende prosjekter.

Regionsamarbeid

- Utrede mulighetene for regionsamarbeid

Plan og analysearbeid

- Politikerne må prioritere oppdragene i HØP gjennom tett samarbeid med administrasjonen, blant annet via strukturerte «politiske verksted» før og mellom møter, for å sikre kunnskapsbaserte vedtak med bred politisk forankring og tydelige prioriteringer. Samtidig må det legges til grunn en solid demografiforståelse og en mulighetsanalyse, inkludert arbeid med attraktivitet, som en del av planstrategien for å sikre riktig retning i kommunens langsiktige utvikling.

Oppgavegjennomgang

- Sørge for at det er riktig kompetanse på riktig plass
- Se dette opp mot rekrutteringsutfordringer
- Tjenestenivået må ned

Offentlig transport

- Mekle båndleggingen fra Bane NOR, jernbanelivet.
- Ferjeutvikling – ligger ferjeleiet rett? Elektrifisering. Lage en parkeringsplass for lastebiler utenfor sentrum der de får varsel om at de kan kjøre om bord.

Framtidas skole

- Framtidas skole og skolestruktur må avklares raskt (før valgkamp) gjennom et solid kunnskapsgrunnlag som synliggjør kostnader, gevinster og konsekvenser av ulike alternativer, inkludert konkrete løsninger. Samtidig må politiske styringssignaler tydeliggjøres, og anbefalinger fra bestilte rapporter følges opp med nødvendige beslutninger – også når disse kan være krevende – for å sikre en bærekraftig og framtidsrettet skoleutvikling

Framtidas helse

- Framtidas helsetilbud må avklares innen ett år (før valgkamp), med en beslutning om Staup 2 basert på et godt kunnskapsgrunnlag, vurdering av alternativer og tydelige konsekvenser for økonomi og tjenestetilbud, inkludert alternativkostnader ved å utsette tiltak. Samtidig må det sikres tydelig

kommunikasjon om bruk av eksisterende kapasitet som Skogn helsetun og behovet for utbygging av omsorgsboliger, slik at kommunen legger en helhetlig og bærekraftig retning for framtidens helse uten nye utsettelse.

Forebygging

- Avklare framtidig organisering av forebyggende ungdomsarbeid

Bygg

- Kommunens bygningsmasse må vurderes helhetlig og langsiktig, med søkelys på hvilke bygg som er hensiktsmessige å beholde, energibruk og smartere utnyttelse av strøm. Samtidig må det gjennomføres en systematisk kartlegging av etterbruk og muligheter for avhending eller salg av eiendommer (selge utleiebygg til profesjonelle aktører), inkludert tydelig dokumentasjon på hvorfor enkelte bygg eventuelt ikke kan benyttes videre.

Arbeidskraft og kommunen som arbeidsgiver

- Kommunen må arbeide aktivt for å møte framtidig mangel på arbeidskraft gjennom målrettede tiltak som økt tilflytting og bedre utnyttelse av kompetansen i innvandrerbefolkningen. Samtidig må det settes inn tiltak for å redusere variable lønnskostnader og sykefravær for å sikre en mer bærekraftig og robust arbeidsgiverpolitikk.

4-års perspektiv:

Kommunen som arbeidsgiver

- Overtidsregelverket. Hva er konsekvensen for kommunene?

Beredskap

- Beredskap knyttet til klimaendringer

Bygg

- Se langsiktig på den bygningsmassen vi har. (Hva står seg, og hva gjør det ikke, energibehov etc.) Avklar hva som skjer med lokaler som f.eks. LBAS

Framtidens skole

- Hvordan ble tidligere bosetningsmønstre knyttet til planer?

Inkludering og forebygging

- CRDP-konvensjonen- ikke lov å diskriminere funksjonshemmede

Oppgavegjennomgang

- Det må gjennomføres en oppgavegjennomgang som legger til rette for en holdningsendring i organisasjonen, der man vurderer nye og mer effektive måter å jobbe på. Samtidig må kommunen identifisere konkrete tiltak for å håndtere økte finanskostnader gjennom effektivisering, prioritering av tjenester og vurdering av struktur og organisering.

Planarbeid

- Arbeidet med planer og HØP må styrkes gjennom tydeligere oppdrag, løpende prioritering og god dialog mellom politikk og administrasjon for å sikre felles forståelse av bestillinger og hva som fortsatt er relevant. Samtidig må utvikling av næringsarealer, inkludert Ronglan og eksisterende områder, vurderes helhetlig innenfor planstrategien. Næringsareal bør på plass i en neste 4-års periode.

Regionsamarbeid

- Samarbeide mellom kommunene om tjenesteutvikling og tjenesteproduksjon, der det er tjenlig.

Saksbehandling

- Saksbehandlingen må gi politikerne et grundig, gjennomarbeidet og risikobasert beslutningsgrunnlag for å kunne fatte viktige vedtak om framtidig økonomi. Samtidig må risiko kommuniseres åpent og ærlig, både når det gjelder hva som kan oppnås og hva som ikke er realistisk å få til.

Samhandling

- Samarbeidsklima mellom politikken og mellom politikk og administrasjon må beholdes og videreutvikles, basert på gjensidig respekt for roller og ansvar. Dette gjennom gode arenaer for samhandling som bygger kunnskap om kommunens tjenester og utvikler relasjoner videre, slik at økt trygghet og forståelse gir bedre og mer effektivt samarbeid.

Veg

- Innen 4 år vil vi ha avklart om det mulig å gjøre noe med trafikken gjennom Kirkegata.

Kommuneøkonomi

- For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi må det etableres et tydelig og helhetlig økonomisk grunnlag, inkludert synliggjøring av de store økonomiske

sammenhengene og avklaring av realistiske måltall for disposisjonsfond og gjeldsgrad. Samtidig må investeringer, som utbygging av tomteområder på for eksempel Halsan og Solbakken, vurderes nøye opp mot dagens rentenivå og lønnsomhet, med prioritering av allerede tilgjengelige tomter.

2035

Bygg

- Bygningsmasse – se langsiktig, hva står seg og hva gjør det ikke? Energibehov? Smart bruk av strøm – bruk strøm på riktig tidspunkt.

Bærekraftig kommuneøkonomi

- Opprettholde målet på gjeldsgrad og disposisjonsfond

Forebygging

- Forebygging fram mot 2035- generaltabbe om vi glemmer forebyggingsperspektivet

Helse

- LBAS som trygghetsboliger. Kan kompensere mot Staup 3

Kultur

- Utrede og avklare behov for kultur- og aktivitetsbygg (HØP), til tross for økonomiske utfordringer.
- Styrke koblingen mellom kultur og heldagsskolen, øke tilgjengelighet (kan pris settes ned?)

Samskaping

- Hvordan få til mer samarbeid med innbyggerne Innbygger fra tjenestemottaker til å bidra inn til samarbeid/samskaping.

Framtidas skole

Framtidas helse

Veg – prioriteringer mot 2035

- Ny motorveg gjennom Levanger innen 2035; trasevalg og kryss påvirker utviklingen
- Avlastningsveg utenfor sentrum – kommunen må ta sikte på å finansiere det selv.